

Topic Modeling of Endocrinology and Metabolism Articles by Iranian Researchers in the Web of Science

Omolbanin Asadi
Qadiklaei¹

Nadja Hariri^{2*}

Maryam Khademi³

Fahimeh Babalhavaeji⁴

 1. PhD student in Information and Knowledge Science, Department of Communication and Knowledge Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: oasady@gmail.com

 2. Professor, Department of Communication Science and Science, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Corresponding Author)

 3. Assistant Professor of Applied Mathematics, Islamic Azad University, South Tehran Branch. Email: khademi@azad.ac.ir

 4. Associate Professor, Islamic Azad University, Science & Research Branch. Email: fbabalhavaeji@gmail.com

Email: nadjlahariri@gmail.com

Abstract

Date of Reception:
18/09/2020

Date of Acceptation:
06/02/2021

Purpose: Probabilistic topic modeling methods consist of a set of algorithms whose main purpose is to discover the hidden subject structure in a large volume of documents. The purpose of this study is to thematically model the articles of Iranian researchers in the field of endocrinology and metabolism in the citation database of Web of Science.

Methodology: The present research is of applied type and has been done by text mining and content analysis method. In this study, all required data were retrieved from the Web of Science Citation Database using the keywords registered in the medical subject heading without a time limit until November 6, 2018. Then, using a hidden allocation algorithm, the whole set of documents in MATLAB was analyzed.

Findings: Subject categories were extracted as groups of 20 words in 10 subject categories. Then, by endocrinologists, the subject categories were named based on their relationship to various topics in the field of endocrinology and metabolism, and each category was assigned a subject title.

Conclusion: The results indicate that the implementation of the latent Dirichlet allocation model has an acceptable performance in presenting the categories of endocrinology and metabolism. The extracted subject categories have good homogeneity and thematic relevance with each other.

Keywords: Endocrinology and metabolism, Topic modeling, LDA, Text mining, Iran

مدل‌سازی موضوعی مقالات پژوهشگران ایرانی در حوزه غدد درون‌ریز و متابولیسم در پایگاه استنادی وب علوم

ام‌البنین اسدی قادیکلایی^۱

۱. دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، گروه علوم ارتباطات و دانش‌شناسی، واحد علوم و

تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. Email: oasady@gmail.com

نجلا حریری^{*۲}

۲. استاد گروه علوم ارتباطات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران،

ایران. (نویسنده مسئول)

مریم خادمی^۳

۳. دانشیار گروه ریاضی کاربردی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

Email: khademi@azad.ac.ir

فهیمة باب‌الحوائجی^۴

۴. دانشیار گروه علوم ارتباطات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران،

ایران. Email: fbabalhavaeji@gmail.com

Email: nadjlahariri@gmail.com

چکیده

هدف: روش‌های مدل‌سازی موضوعات احتمالاتی متشکل از مجموعه‌ای از الگوریتم‌هایی است که هدف اصلی آنها کشف ساختار پنهان موضوعی در حجم وسیعی از اسناد است. هدف از انجام این پژوهش مدل‌سازی موضوعی مقالات پژوهشگران ایرانی در حوزه غدد درون‌ریز و متابولیسم در پایگاه استنادی وب علوم است.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر از نوع کاربردی است که با روش متن‌کاوی و تحلیل محتوا به انجام رسیده است. در این پژوهش کلیه داده‌های مورد نیاز، از پایگاه استنادی وب علوم با استفاده از کلیدواژه‌های ثبت‌شده در سرعنوان موضوعی پزشکی بدون محدودیت زمانی تا ۱۵ آبان ۹۷ بازیابی شدند. سپس با استفاده از الگوریتم تخصیص پنهان دریکله مجموعه اسناد در محیط متلب تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: دسته‌های موضوعی به‌صورت دسته‌هایی از ۲۰ واژه و در ۱۰ دسته موضوعی استخراج شدند. سپس توسط فوق‌تخصیصان غدد دسته‌های موضوعی بر اساس ارتباط آنها به موضوعات مختلف حوزه غدد درون‌ریز و متابولیسم نام‌گذاری شدند و به هر دسته عنوان موضوعی اختصاص یافت.

نتیجه‌گیری: نتایج بیانگر این است که اجرای مدل تخصیص پنهان دریکله عملکرد قابل قبولی در ارائه دسته‌های موضوعات حوزه غدد داشته است. دسته‌های موضوعی استخراج‌شده دارای تجانس و ارتباط موضوعی خوبی با یکدیگر هستند.

واژگان کلیدی: غدد درون‌ریز و متابولیسم، مدل‌سازی موضوعی، تخصیص پنهان دریکله، متن‌کاوی، ایران.

صفحه ۴۹-۶۸

دریافت: ۱۳۹۹/۰۶/۲۸

پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۱۸

مقدمه و بیان مسئله

بیماری‌های غدد درون‌ریز و متابولیسم از جمله بیماری‌های مهم در جهان هستند. یکی از مهم‌ترین و شایع‌ترین بیماری‌ها در این حوزه بیماری دیابت است که سالانه افراد زیادی به آن مبتلا شده و بر اساس پیش‌بینی‌های مطالعات و مقالات متعدد تا سال ۲۰۲۹ شیوع آن به بیش از ۳۰۰ میلیون نفر در سراسر جهان خواهد رسید. با پیشرفت بیماری، آسیب‌های عروقی و بافتی منجر به عوارض شدیدی مثل رتینوپاتی، نوروپاتی، نفروپاتی، عوارض قلب-عروقی، و زخم پای دیابتی خواهد شد (حشمتی، ۱۳۹۲).

حدود ۴۲۲ میلیون نفر در سراسر جهان مبتلا به دیابت هستند که اکثریت آنها در کشورهای با درآمد کم و متوسط زندگی می‌کنند و سالانه ۱.۶ میلیون مرگ به‌طور مستقیم به دیابت نسبت داده می‌شود. طی چند دهه گذشته هم تعداد موارد و هم شیوع دیابت به‌طور پیوسته در حال افزایش است (سازمان جهانی بهداشت، ۲۰۲۰). در ایران نیز، طی ۳ دهه گذشته شیوع دیابت دو برابر شده است. در سال ۲۰۱۴، ۳۸۰۷۹ نفر به علت دیابت در ایران جان باختند که بیشترین میزان مرگ در پی عوارض قلبی و عروقی ناشی از این بیماری بوده است (چارچوب ملی ارائه خدمت در بیماری دیابت، ۱۳۹۵).

همچنین با توجه به افزایش شیوع چاقی این حوزه از اهمیت زیادی نیز برخوردار است. از آنجایی که شیوع چاقی در دنیا رو به افزایش است در این حوزه از اهمیت زیادی نیز برخوردار است. طبق بررسی‌های مرکز ملی آمار سلامت (آمریکا) طی ۳۰ سال درصد افزایش وزن در مردان از ۲۲.۸ درصد به ۳۱.۷ درصد و در زنان از ۲۵.۷ درصد به ۳۴.۹ درصد بوده است و بیشتر افزایش، با تخمین ۳۰ درصد در دهه ۸۰ بوده است. شیوع استئوپروز نیز در جهان رو به افزایش است. بر اساس تخمین بنیاد بین‌المللی استئوپروز، در حال حاضر ۲۰۰ میلیون نفر از زنان سراسر دنیا به این بیماری مبتلا هستند و بیشترین رشد این بیماری در گروه سنی مسن مشاهده می‌شود (گلدن^۱، ۲۰۰۹).

با رشد چشمگیر حجم اطلاعاتی که در دنیای وب قرار می‌گیرد، دیگر نیروی انسانی قابلیت مطالعه و دسته‌بندی اسناد به صورت دستی را ندارد. مدل‌سازی موضوعی شامل روش‌هایی است که به کمک ماشین، ما را به سازمان‌دهی، فهمیدن و جستجوی بهینه اسناد متنی قادر می‌سازد.

بسیاری از این الگوریتم‌ها روش‌هایی آماری هستند که با تحلیل متن‌ها تلاش دارند تا زمینه‌ها و موضوعاتی که در متن‌ها نهفته است را کشف کرده و به بررسی چگونگی ارتباط این موضوعات با هم و یا تغییرات آنها در طول زمان بپردازند (سند هی کومار^۲، ۲۰۱۳).

پژوهشگران در رشته‌های هوش مصنوعی و یادگیری ماشین جهت رفع مشکلات درخصوص جستجو در حجم وسیعی از داده‌ها مجموعه‌ای از الگوریتم‌ها با عنوان مدل‌سازی موضوعی آماری را توسعه داده‌اند. این الگوریتم‌ها بر اساس روش‌های آماری ای هستند که کلمات موجود در متن را تحلیل کرده، بدون نیاز به فرض اولیه از آنها و دخالت انسانی موضوعات را استخراج می‌کنند و سازمان‌دهی آرشيوهای الکترونیکی را در ابعاد بسیار وسیع که تخصیص موضوع به صورت دستی در آنها امکان‌پذیر نیست ممکن می‌کنند (شکرچیان، ۱۳۹۵).

مجموعه‌هایی که با این روش مورد بررسی قرار می‌گیرند معمولاً ساختار نیافته هستند و این روش‌ها کمک می‌کنند تا اسناد متنی از لحاظ موضوعی سازمان‌دهی شوند. این الگوریتم‌ها نیازی به تفسیر و برچسب اولیه روی اسناد ندارند

1 . Golden
2 . Sendhilkumar

و با تکیه بر محتوای اسناد، موضوعات آنها استخراج می شوند. مدل سازی موضوعات در زمینه های مختلفی استفاده دارند. از جمله این زمینه ها می توان به متن کاوی، تکنولوژی های جستجو، تکنولوژی های نرم افزاری، بینایی ماشین، بیوانفورماتیک و اقتصاد اشاره کرد (کاندولا^۱، لیو^۲، ۲۰۱۱).

با کمک کشف الگوهای پنهان و برقراری ارتباط معنایی میان مجموعه ها، اسناد و کلمات، می توانیم به سازمان دهی و ساختاربخشی به این مجموعه ها پردازیم. در نتیجه می توان اسناد را گروه بندی موضوعی کرده و با سهولت بیشتر به بررسی اطلاعات و بهبود نتایج جستجو پرداخت. الگوریتم های موضوعی با روش های مختلفی موضوعات موجود در مجموعه های اسناد را به نمایش می گذارند. اختصاص موضوعات به هر موضوع و دسته بندی آنها را الگوریتم های مدل سازی موضوعی تعیین می کنند (لیو^۲، ۲۰۱۶).

تولیدات علمی یکی از رایج ترین و مهم ترین معیارهای سنجش علمی در جوامع هستند. پایگاه استنادی علوم یکی از معتبرترین مراجع رتبه بندی علمی پژوهشگران است. تحلیل مقالات یکی از روش های ارزیابی تولیدات علمی در یک کشور است. این تحلیل ها با استفاده از ابزارهای مختلفی صورت می پذیرد و با استفاده از این نتایج می توان علمی کشور را افزایش داد که نتیجه آن در حوزه پزشکی افزایش سطح بهداشت و بهبود سیاست های کلان پزشکی کشور است (صابری و اسفندیاری مقدم، ۱۳۹۰).

برای هرگونه برنامه ریزی و سیاست گذاری، در اختیار داشتن اطلاعات در مورد تولیدات علمی مورد نیاز است. تسهیل بازیابی اطلاعات در این حوزه می تواند بسیار مهم باشد. بررسی تولیدات علمی و مدل سازی موضوعی حوزه غدد درون ریز و متابولیسم^۳ به پژوهشگران خواهد گفت که چگونه برای رقابت در عرصه جهانی توانمند شوند. بدیهی است بهبود وضعیت علمی در حوزه غدد درون ریز در طول زمان به پیشرفت در زمینه پیشگیری، درمان و کاهش مرگ و میر منجر خواهد گردید. انتظار می رود با انجام مدل سازی موضوعی بتوان وضعیت مطالعات و پژوهش ها را در این رشته مجسم تر نمود و مسیر آینده برای پژوهشگران روشن تر گردد همچنین می توان در بهبود نظام سلامت و درمان بیماران مفید واقع شد.

یکی از بهترین روش های بررسی تولیدات علمی یک کشور تحلیل و بررسی مقالات علمی است و با در نظر گرفتن هدف اصلی مدل سازی موضوعی که نمایش الگوهای پنهان موجود در اسناد متنی بدون دخالت انسان است در این پژوهش بر آنیم تا به این سؤال پاسخ دهیم "آیا توزیع موضوعات حوزه غدد درون ریز و متابولیسم در مقالات پژوهشگران ایرانی متناسب با جایگاه این رشته در کشور است؟"

سؤال های پژوهش

۱. توزیع موضوعات حوزه غدد درون ریز و متابولیسم چگونه است؟
۲. واژگان با بیشترین وابستگی موضوعی در حوزه غدد درون ریز و متابولیسم کدام است؟
۳. واژگان و دسته های موضوعی خارج از حوزه غدد درون ریز و متابولیسم کدام است؟
۴. آیا روش مورد استفاده و نرم افزار متلب^۴ برای مدل سازی موضوعی قابل اعتماد هستند؟

1 . Kandula
2 . Liu
3 . Endocrinology and metabolism
4 . MATLAB

چارچوب نظری

مدل‌سازی موضوعی

مدل‌سازی موضوعی برای اولین بار در پژوهش پاپادیمیتریو و همکاران^۱ معرفی شد. پس از آن هافمن در پژوهش دیگری روش PLSA^۲ را در سال ۱۹۹۹ ارائه نمود. این روش اساس پیدایش مدل‌سازی موضوعی قرار گرفت که توسط بلی^۳ و همکاران^۴ (۲۰۰۳) توسعه و گسترش پیدا کرد. در ابتدا به موضوعات به صورت بسته^۵ لغات نگاه می‌شد. گسترش‌هایی بر این نگاه صورت گرفت. به دست آوردن موضوعات به صورت سلسله‌مراتبی به جای حالت تک‌لایه، به کارگیری موجودیت‌ها در کنار متن، استفاده از عبارات به جای لغات و استفاده از دانش داخلی و خارجی در مدل‌سازی از جمله این گسترش‌ها می‌باشند (هافمن^۶، ۲۰۲۰).

مدل‌سازی موضوعی یک روش احتمالاتی زیایاست^۷ که به صورت وسیعی در رشته کامپیوتر کاربرد دارد و در سال‌های اخیر بر داده‌کاوی و بازیابی اطلاعات متمرکز شده است. مدل احتمالاتی زیایا برای اسناد بر اساس یک سری قانون نمونه‌گیری احتمالاتی عمل می‌کند. این قانون‌ها مشخص می‌کنند کلمات اسناد چگونه ممکن است بر پایه متغیرهای پنهان تولید شوند. به جز داده‌کاوی این رشته همچنین کاربردهای موفقی در رشته‌های کامپیوتر، ژنتیک و شبکه‌های اجتماعی داشته است (دیروست^۸، ۱۹۹۰). پیدایش مدل‌سازی موضوعی با نمایه‌سازی معنایی پنهان^۹ بود که یکی از پایه‌های توسعه مدل‌سازی موضوعی است (هافمن^{۱۰}، ۲۰۰۱). این مدل یک مدل احتمالاتی نیست بنابراین به عنوان مدل‌سازی موضوعی اعتبار ندارد. بر پایه این الگوریتم، الگوریتم احتمالی آنالیز معنایی پنهان^{۱۱} پیشنهاد شد (هاوز^{۱۲}، ۲۰۰۱). این مدل پایه اصلی مدل‌سازی موضوعی قرار گرفت. پس از آن مدل تخصیص پنهان دیریکله^{۱۳} توسط بلی و دیگران در سال ۲۰۰۳ ارائه شد. این مدل کامل‌تر، احتمالاتی و زیایا و بر پایه PLSA بود. امروزه تعداد مدل‌های احتمالاتی که بر پایه تخصیص پنهان دیریکله به وجود آمده‌اند بسیار افزایش پیدا کرده‌اند (بلی^{۱۴}، ۲۰۱۷).

مدل تخصیص پنهان دیریکله

روش‌های مدل‌سازی موضوعات که مبتنی بر احتمالات هستند، متشکل از مجموعه‌ای از الگوریتم‌هاست که هدف اصلی آنها کشف ساختار پنهان موضوعی در حجم بسیار زیادی از اسناد است. یکی از پرکاربردترین و اساسی‌ترین روش‌های مدل‌سازی موضوعی احتمالاتی مدل تخصیص پنهان دیریکله است (بلی^{۱۵}، ۲۰۰۳). هدف از اجرای این روش یافتن بهترین مجموعه از شاخصه‌های پنهان در اسناد است که مشاهدات را توصیف می‌کنند (کلمات موجود در

1. Papadimitriou, Raghavan, Tamaki and Vempala
2. probabilistic latent semantic analysis (PLSA)
3. Blei
4. David Blei, Andrew Ng, and Michael I. Jordan
5. Bag of words
6. Hofmann
7. generative model
8. Deerwester
9. latent semantic indexing (LSI)
10. Hofmann
11. Probabilistic hidden semantic analysis algorithm
12. Howes
13. latent Dirichlet allocation (LDA)
14. Blei
15. Blei

اسناد)، با فرض تولید داده‌ها توسط مدل به دست آمده. یکی از اهداف اصلی مدل‌های احتمالاتی زایا این است که اسناد توزیعی از موضوعات هستند. تفاوت این مدل‌ها بیشتر در فرضیات آماری است رامیج^۱، (۲۰۰۹). اگر فرض کنیم $P(Z)$ برای یک سند نشان‌دهنده توزیع روی تمام موضوعات Z است در این صورت $P(W|Z)$ توزیع کلمات را روی موضوع Z نشان می‌دهد و توزیع کلمه موضوع^۲ ارائه می‌شود. در این روش تولید هر کلمه به ازای هر سند در دو مرحله صورت می‌پذیرد. برای تولید هر کلمه W_i در یک سند، ابتدا یک نمونه‌گیری روی توزیع موضوعات صورت می‌گیرد و یک موضوع Z موضوع Z می‌شود. سپس یک کلمه از توزیع کلمه-موضوع $P(W|Z)$ انتخاب می‌شود. از $P(Z_i = j)$ برای نشان دادن احتمال انتخاب موضوع Z برای کلمه i ام در نمونه‌گیری و از $P(W_i|Z_i)$ برای احتمال کلمه W_i در موضوع Z ام استفاده می‌شود. برای یک سند، احتمال تولید کلمات آن مطابق با فرمول ۱-۲ است. که T در اینجا تعداد؛ که موضوعات است. فرمول ۱ به‌طور خلاصه بیان می‌کند که احتمال تولید یک کلمه برای یک سند، برابر با احتمال تولید کلمه توسط موضوعات است (شکرچیان، ۱۳۹۵).

$$P(W_i) = \sum_{j=1}^T P(W_i|Z_i = j)P(Z_i = j) \quad \text{فرمول ۱.}$$

پیشینه پژوهش

پیشینه پژوهش در داخل

مسعودی و راحتی (۱۳۹۴) در پژوهشی مدلی برای رفع ابهام از واژگان مبهم فارسی بر اساس استخراج ویژگی‌های جدید پیشنهاد داده‌اند. در این مقاله از روش بدون نظارت تخصیص پنهان دریکله استفاده شده است. نتایج آزمایشات برای چهار واژه مبهم پرتکرار در زبان فارسی که از پیکره پژوهش‌های پردازش هوشمند علائم استخراج شد، دقت حدود ۶۶.۵۱ درصد را نشان می‌دهد که بیانگر مؤثر بودن این روش در یافتن معنی مناسب واژگان مبهم است.

قاضی میرسعید و صنیعی (۱۳۹۴) در پژوهشی جایگاه علمی مراکز تحقیقاتی غدد درون ریز، دیابت و متابولیسم دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور را با روش Exergy ارزیابی کردند. نتایج این پژوهش بیانگر اهمیت تأثیر ارتقای جایگاه علمی مراکز تحقیقاتی در کنار کمیت مقالات در این حوزه است.

شکرچیان چالشتری (۱۳۹۵) در پژوهشی برای اطمینان از انسجام موضوعات خوشه‌ها، از کلمات خود اسناد برای بازیابی اطلاعات استفاده کرد. موضوعات خوشه‌ها برای هموارسازی مدل زبانی اسناد مورد استفاده قرار گرفتند. نتایج نشان داد که موضوعات به‌دست‌آمده باعث بهتر شدن نتایج بازیابی شده‌اند. این روش نسبت به روش شباهت پرسش و همچنین روشی که از موضوعات کل مجموعه برای هموارسازی استفاده می‌کند بهتر عمل کرد. تقسیم مجموعه به چند خوشه موضوعی و استفاده از موضوعات خوشه‌ها در بازیابی اطلاعات به‌عنوان روش مقیاس‌پذیر جدیدی در بازیابی اطلاعات معرفی شد. همچنین از عبارات‌های پرتکرار اسناد به‌عنوان منبع دانشی مورد استفاده قرار گرفت. در این تحقیق روش پایه تنها از متن اسناد برای مدل‌سازی استفاده می‌کرد و فرض بر آن بود که جز متن اسناد اطلاعات دیگری در دسترس نبوده و در صورت وجود اطلاعات بیشتری از مجموعه سندی از این اطلاعات در کنار دانش

1 . Ramage

2 . Topic-word distribution

داخلی مجموعه برای بالابردن انسجام موضوعات استفاده شد.

پیشینه در خارج

از موتلو و کاودر^۱ (۲۰۰۵) در پژوهشی به ارائه یک شبکه عصبی مصنوعی برای شناسایی تغییرات موضوع به صورت خودکار با استفاده از ویژگی‌های آماری پرس‌وجو، مانند فواصل زمانی و الگوهای اصلاح پرس‌وجو پرداختند. داده‌های ورودی از موتور جستجوی نروژی FAST برای آموزش شبکه عصبی انتخاب شده و سپس شبکه عصبی برای شناسایی تغییرات موضوع در ورود اطلاعات مورد استفاده قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد در مجموع ۵۴.۴ درصد از تغییرات موضوع و ۴۶.۶ درصد از تمهیدات موضوع به‌درستی برآورد شده است.

مهلر و واتینگر^۲ (۲۰۰۹) پژوهشی را با هدف ارائه یک مدل طبقه‌بندی موضوعی با استفاده از طبقه‌بندی ده‌دهی دیوی به انجام رساندند. این کار با کاوش ابر داده‌ای که توسط ابتکار آرشیو باز (OAI) ارائه شده است برای استخراج سند انجام شد. علاوه بر این، این مقاله با هدف انتخاب و گسترش ویژگی‌ها با استفاده از هستی‌شناسی‌های اجتماعی و منابع واژگان وابسته به وب انجام شد. یافته‌ها نشان داد که طبقه‌بندی‌های مبتنی بر SVM با کاوش انتخاب‌های خاصی از ابر داده سند OAI بهتر عمل می‌کنند.

وانگ^۳ و همکاران (۲۰۱۷) تکنیک خاصی را جهت استخراج داده و تشخیص شرایط اضطراری شهری در خطرات طبیعی، بلایای طبیعی و سایر موارد اضطراری پیشنهاد داده‌اند. این روش هم ابعاد معنایی و هم جغرافیایی پدیده‌ها را با استفاده از ماژول‌های تشخیص جغرافیایی و ارزیابی سطح بحران بر اساس شدت نگرش منفی ماژول رتبه‌بندی بیان می‌کند. این مدل برای توپیت‌های جغرافیایی از اپلیکیشن توپیت طراحی شده است. برای ارزیابی این تکنیک آزمایشی با توپیت‌های مربوط به شهرهای مختلف در دوره‌های ۴ تا ۶ ساعته صورت گرفت و مدل مورد نظر شرایط اضطراری انواع مختلف جغرافیایی را شناسایی کرد.

رابینسون^۴ (۲۰۱۹) در مقاله‌ای با استفاده از روش تخصیص پنهان دریکله داده‌های ۱۴ ساله گزارش‌های حمل و نقل هوایی را جهت استخراج داده‌های تجاری خطوط هوایی فیلتر کرده است. موضوعات به همراه وزن کلمات و استفاده‌های معنایی هر موضوع به صورت موضوعی به سه متخصص موضوعی ارائه شدند. متخصصان در خصوص مضامین موضوعات انتخابی به میزان بسیار زیادی توافق داشته‌اند. کارشناسان موضوعی قادر به تشخیص صلاحیت خبرنگاران، مقررات زیست‌محیطی، نظارتی و صنعتی مطابق با روندهای زمانی در زمینه استفاده از موضوع است بوده‌اند. نتایج بیانگر افزایش نگرانی‌های ایمنی خدمه پرواز در صورت آگاهی از سیستم مشاوره‌ای در باند بین کابین خلبان و فرودگاه بوده است. به علاوه نتایج سبب تسریع در تغییرات راه‌های ایمن تر کردن صنعتی است. این پژوهش سبب ارزیابی عملی استفاده از پردازش زبان طبیعی در شناسایی و تعیین دقیق روند لازم برای اولویت بندی فعالیت‌های ایمنی شد.

باستانی^۵ و دیگران (۲۰۱۹) در پژوهشی یک روش هوشمند مبتنی بر تخصیص پنهان دیریکله برای تجزیه و تحلیل شکایات مصرف‌کنندگان پیشنهاد دادند. رویکرد پیشنهادی با هدف استخراج موضوعات نهفته در شکایات و بررسی

1. Özmütluan and Çavdur
2. Mehler and Waltinger
3. Wang
4. Robinson
5. Bastani

روندهای مرتبط با آنها در طول زمان انجام شد. سپس از روند زمان برای ارزیابی اثربخشی مقررات و انتظارات از مؤسسات مالی در ایجاد فرهنگ مصرف‌گرا استفاده کردند. نتایج خوشه‌های منسجم و معنادار از شکایات مصرف‌کننده ایجاد کرد. این موضوعات نه تنها خلاصه‌ای از شکایات را در تجزیه متون قابل تفسیر توسط انسان خلاصه کردند، بلکه به پزشکان نیز کمک کردند تا مطالب جدیدی را که ممکن است توسط سازمان حمایت از مصرف‌کننده نادیده گرفته شود کشف کنند.

هدایت‌الله^۱ و همکاران (۲۰۱۹) مطالعه‌ای با هدف استفاده از روش مدل‌سازی موضوع با استفاده از تخصیص پنهان دریکله برای مجموعه داده‌های توپیتر به اشتراک گذاشته شده توسط حساب رسمی توپیتر در جزیره جاوا به انجام رساندند. نتیجه این پژوهش وضعیت آب و هوا و فاجعه‌ای را که در جزیره جاوا رخ داده است را نشان دهد. بر اساس نتیجه مدل‌سازی موضوعی، پنج موضوع قابل توجه از حساب‌های توپیتر یافته شد که در مورد موضوعات مورد بحث، حساب‌های توپیتر اطلاعات مربوط به اطلاعات آب و هوا و پیش‌بینی آب و هوا، آخرین اطلاعات آب و هوا در منطقه یوگیاکارتا، پیش‌بینی و هشدار هوا در جاوه مرکزی و جاوه غربی بود. در این مطالعه، همچنین با تجزیه و تحلیل متداول‌ترین کلمات از هر منطقه در جاوا، روند آب و هوا و فاجعه نشان داده شد.

جمع‌بندی از مرور پیشینه

مرور پیشینه پژوهش نشان می‌دهد برای ارزیابی تولیدات علمی، تحلیل مقالات یکی از رایج‌ترین روش‌ها و مورد توجه بسیاری از پژوهشگران است. با توجه بررسی‌هایی که توسط پژوهشگران این مقاله انجام شد پژوهشی تاکنون به بررسی مقالات حوزه غدد درون‌ریز و متابولیسم نپرداخته است و از نرم‌افزار متلب با توجه به دقت بالا و همچنین وجود بسته ابزاری مخصوص مدل‌سازی موضوعی استفاده نشده است. نوآوری مقاله حاضر از لحاظ موضوع و از لحاظ ابزار مورد استفاده در تحلیل مقالات است.

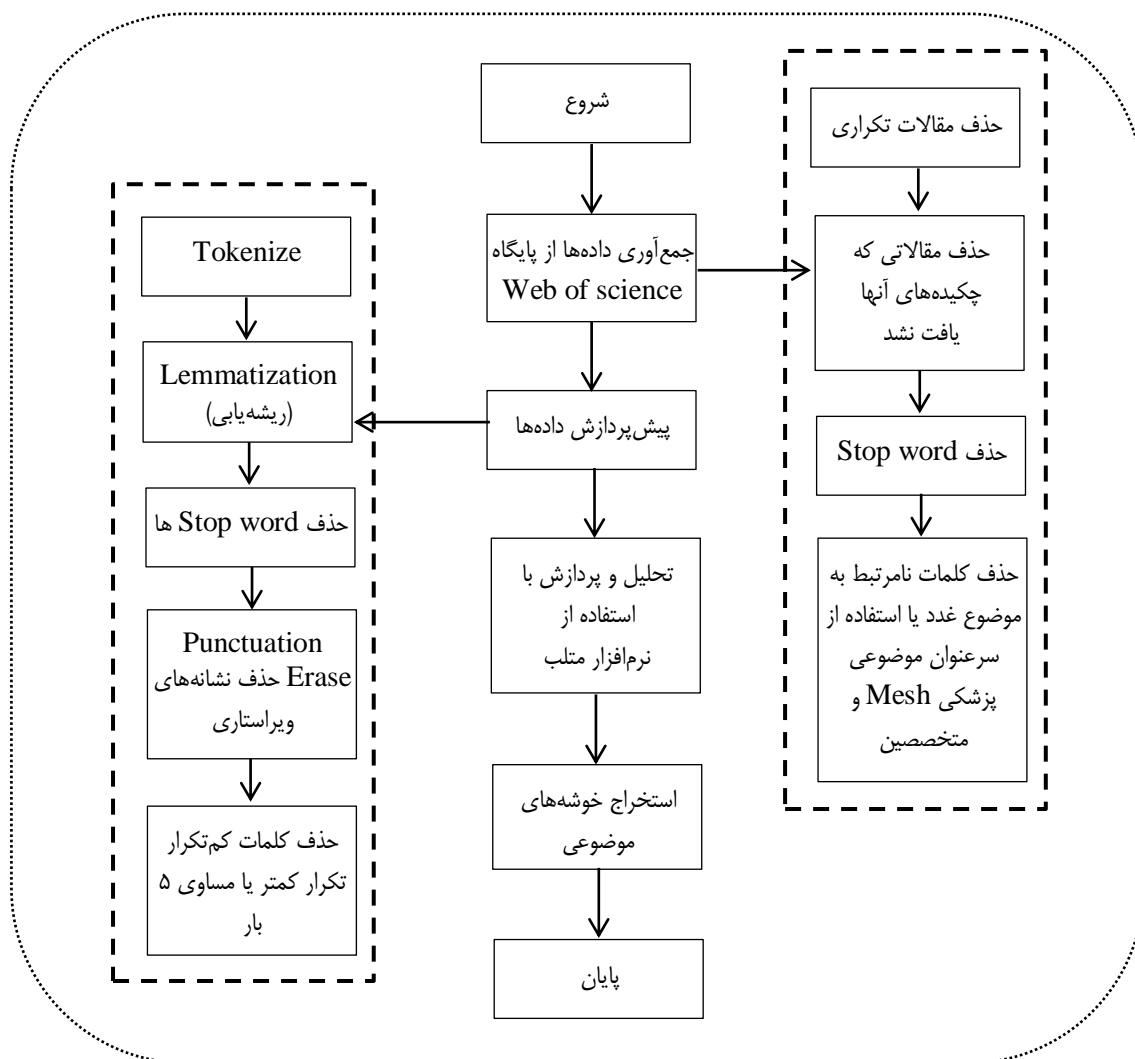
روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی است که با استفاده از روش متن‌کاوی و تحلیل محتوا صورت گرفته است. انتخاب نمایه استنادی علوم و وب علوم به دلیل اهمیت این نمایه‌نامه که دربرگیرنده برون‌داده‌های علمی (کتاب، مقاله مجلات و مقالات کنفرانس) در تعداد زیادی از منابع و نشریات معتبر در زمینه‌های مختلف نظیر پزشکی و سایر رشته‌هاست می‌باشد.

جامعه پژوهش شامل کلیه مقالات حوزه غدد درون‌ریز و متابولیسم بود که بر اساس اصطلاحات انتخاب شده در سرعنوان‌های موضوعی پزشکی یا مش کلیدواژه‌های منتخب و مترادف بازیابی شدند.

برای دستیابی به اعضای جامعه پژوهش یعنی مقالات در این پژوهش، نیاز به توصیف‌گرهایی بود که با استفاده از آنها به بازیابی مقالات پرداخت. بدین منظور کلیه واژه‌های منتخب و مترادف تحت مدخل غدد درون‌ریز و متابولیسم که شامل ۱۲۱۵ کلیدواژه هستند در بخش جستجوی پیشرفته پایگاه استنادی علوم با محدودشدن در فیلد CU به کشور ایران و محدودکردن به عنوان مقالات بدون محدودیت تاریخی مورد جستجو قرار گرفتند. در نتیجه کلیه برون‌داده‌های علمی با جستجوی تمامی توصیف‌گرها و مدخل‌ها بازیابی شدند. سپس داده‌ها در قالب فایل متن ساده ذخیره شدند تا در مراحل بعدی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

1 . Hidayatullah

شکل ۱. روند کلی مدل‌سازی موضوعی مقالات حوزه غدد پژوهشگران ایرانی در پایگاه استنادی وب علوم

روند کلی

شکل شماره ۱ روند کلی مدل‌سازی موضوعی مقالات حوزه غدد را نشان می‌دهد. در گام اول چکیده کلیه مقالات با استفاده از کلیدواژه‌های ثبت شده در سرعنوان موضوعی پزشکی از پایگاه استنادی وب علوم استخراج شد. مقالات بازیابی شده به نرم‌افزار مدیریت منابع اندنوت^۱ وارد شدند. در مجموع ۷۸۹۰ مقاله از تاریخ ۱۹۷۷ تا تاریخ ۲۰۱۸ بازیابی شد که از این تعداد ۲۳۳۸ مقاله دارای چکیده تکراری و یا فاقد چکیده حذف شدند. در نهایت تعداد ۵۵۵۲ مقاله باقی ماند. در نهایت خروجی داده‌ها به صورت متن ساده در گام دوم عملیات مورد پیش‌پردازش قرار گرفتند که شامل مراحل زیر است:

۱. پیش‌پردازش متن
۲. تبدیل متن به حروف کوچک؛
۳. تبدیل متن به توکن^۲؛

1 . Endnote
2 . Tokenize

۴. حذف نشانه‌های ویراستاری؛

۵. حذف کلمات کمتر از ۲ و یا بیشتر از ۱۵ حرف؛

۶. ریشه‌یابی^۲ کلمات با استفاده از نرم‌لیزه‌کردن؛

حذف کلمات ایست^۳: واژه‌ها و لغاتی که با وجود تکرار مکرر در متن مقالات، از نظر معنایی دارای اهمیت کمی هستند مانند "اما"، "ولی"، "که"، "با" و غیره. بسیاری از افعال، اسامی، قیود، صفات و کلمات ربط و تعریف نیز ایست‌واژه شناخته شده‌اند. حذف این کلمات، موجب بهبود نتایج خواهد شد و همچنین سبب کاهش بار محاسبات و افزایش سرعت پردازش خواهد گردید. بر این اساس این کلمات در مرحله پیش پردازش حذف می‌شوند (تقوا^۴، ۲۰۰۳).

عملیات پیش پردازش با استفاده از نرم‌افزار متلب انجام شد.

پس از پیش پردازش متن، واژه‌های کلی که به حوزه موضوعی غدد مرتبط نبودند با استفاده از سرعنوان موضوعی پزشکی و همچنین تأیید فوق تخصصان غدد درون‌ریز و متابولیسم حذف شدند. در گام سوم داده‌ها به صورت بانک داده به‌عنوان ورودی به نرم‌افزار متلب I1 داده شد، سپس با استفاده از الگوریتم تخصیص پنهان دریکله که یکی از مهم‌ترین الگوریتم‌ها در تکنیک متن‌کاوی است مجموعه اسناد مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. همان طور که در پیوست شماره ۱ به نمایش درآمده است، در گام چهارم خوشه‌های موضوعی به صورت دسته‌های ۲۰ تایی و در ۱۰ دسته موضوعی مورد استخراج قرار گرفتند.

با کمک فوق تخصصان رشته غدد درون‌ریز و متابولیسم با توجه به ارتباط موضوعی واژه‌ها به حوزه غدد عناوین موضوعی برای هر دسته از موضوعات انتخاب شد. در کل تعداد ۲۹۵۸۰ واژه یکتا و تعداد ۱۶۸۵۵۸۰ توکن مورد تحلیل قرار گرفتند. پس از اجرای مدل‌سازی موضوعی با استفاده از الگوریتم تخصیص پنهان دریکله تعداد ۱۰ دسته موضوعی و در هر دسته موضوعی ۲۰ واژه استخراج شد.

یافته‌های پژوهش

پاسخ به سؤال اول پژوهش. توزیع موضوعات حوزه غدد درون‌ریز و متابولیسم چگونه است؟

پیوست شماره ۱ شمای کلی دسته‌بندی موضوعات را نمایش می‌دهد.

دسته موضوعی علائم و درمان (Disease and treatment)

شامل واژه‌های patient, treatment, disease, infection, therapy, test, diagnosis, disorder, symptom, diagnose, leukemia, regimen, HSCT Treat, chronic, GVHD, mortality, marrow, sexual, thalassemia.

دسته موضوعی بیماری‌های قلبی و عروقی (Cardiovascular disease)

شامل واژه‌های patient, diabetes, diabetic, disease, age, coronary, mellitus, artery, heart,

1. Punctuations
2. Stemming
3. stop words
4. Taghva

.death, eye, gender, old, man, mortality, hypertension, Retinopathy, cardiovascular, stroke, male
واژه‌های این دسته موضوعی بیشترین ارتباط را با بیماری‌های قلبی و عروقی دارند.

دسته موضوعی عوارض دیابت (Complications of Diabetes)

شامل واژه‌های treatment, test, medicine, chronic, therapeutic, global, therapy, endocrine, gastric, periodontal secretion, adult, rural, pathogenesis, melatonin, relate, diseases, periodontitis, inflammatory, basic. در این دسته موضوعی واژه‌ها به عوارض ناشی از بیماری دیابت مرتبط هستند.

دسته موضوعی سندرم متابولیک (Metabolic Syndrome)

شامل واژه‌های metabolic, mets, age, bmi, obesity, man, Cardiovascular, cvd, hypertension, adult, weight, obese, diabetes, predict, systolic, sex, predictor, anthropometric, diastolic, criterion. در این دسته موضوعی واژه‌هایی حضور دارند که به سندرم متابولیک ارتباط دارند.

دسته موضوعی دیابت نوع ۲ (Type2 Diabetes)

شامل واژه‌های glucose, serum, diabetes, fast, patient, lipid, resistance, cholesterol, plasma, t2dm, hba1c, lipoprotein, diabetic, triglyceride, adiponectin, mellitus, glyceimic, sugar, hdl, leptin. واژه‌های این دسته موضوعی به بیماری دیابت نوع ۲ مرتبط هستند.

دسته موضوعی بیماری‌های متابولیک استخوان (Metabolic bone disease)

شامل واژه‌های bone, tumor, disease, diagnosis, lesion, tnfalpha, adrenal, lung, injury, brain, tissue, diagnostic, biopsy, inflammatory, diagnose, mri, drug, tooth, symptom, pathological. این دسته موضوعی واژه‌ها به بیماری‌های متابولیک استخوان مرتبط هستند.

دسته موضوعی سرطان‌ها در حوزه غدد (Endocrine cancers)

شامل واژه‌های Cancer, disease, mscs, immune, endothelial, cytokine, breast, growth, chronic, .oxide, nitric, hepatitis, tumor, organ, prostate, lymphocyte, antigen, vegf, death, malignant. واژه‌های مرتبط با سرطان‌ها در این دسته موضوعی حضور دارند.

دسته موضوعی دیابت (Diabetes)

شامل واژه‌های Diabetic, diabetes, glucose, treatment, animal, treat, mellitus, male, injection, hyperglycemia, streptozotocin, pancreatic, stz, oil, weight, enzyme, liver, islets, test, acid. دیابت در این دسته موضوعی بیشترین ارتباط را با واژه‌ها دارد.

دسته موضوعی سبک زندگی و رژیم غذایی (Lifestyle and diet)

شامل child, dietary, diet, age, food, adolescent, t1dm, fat, girl, healthy, nutritional, weight, lifestyle, disease, adult, selfcare, nutrition, milk, gender, vegetable. واژه‌های مرتبط با سبک و رژیم غذایی در این دسته موضوعی قرار گرفته‌اند.

دسته موضوعی بیماری‌های مزمن در حوزه غدد (Endocrine Chronic disease)

شامل واژه‌های disease, disorder, cardiac, ckd, skin, diagnosis, pulmonary, congenital, respiratory, limb, symptom, chronic, organ, male, cah, tuberculosis, curcumin, pon1, hyperplasia, bmmscs. واژه‌های مرتبط با بیماری‌های مزمن در حوزه غدد در این دسته موضوعی قرار گرفته‌اند.

پاسخ به سؤال دوم پژوهش. واژه‌هایی که دارای بیشترین احتمال وابستگی به موضوعات هستند چه واژه‌هایی هستند و دلیل این امر چیست؟

جدول ۱. واژه‌هایی که بیشترین احتمال وابستگی را در هر دسته موضوعی داشته‌اند

Number	Word	Frequency	Probability
1	patient	12282	0.213422
2	patient	12282	0.134784
3	treatment	3026	0.059828
4	diabetes	7145	0.01818
5	patient	12282	0.046996
6	disease	4492	0.028427
7	disease	4492	0.040359
8	diabetes	7145	0.072167
9	disease	4492	0.011062
10	disease	4492	0.061458

همان‌طور که جدول شماره ۱ نشان می‌دهد واژه‌های بیماری، درمان و دیابت دارای بیشترین میزان احتمال وابستگی به موضوعات در دسته‌های موضوعی را دارند. با توجه به شیوع و اهمیت بیماری دیابت نتایج جدول شماره ۱ مورد تأیید است و نشان‌دهنده این است که پژوهشگران ایرانی در زمینه درمان، پیشگیری و علائم تشخیصی بیماری دیابت بیشتر پرداخته‌اند.

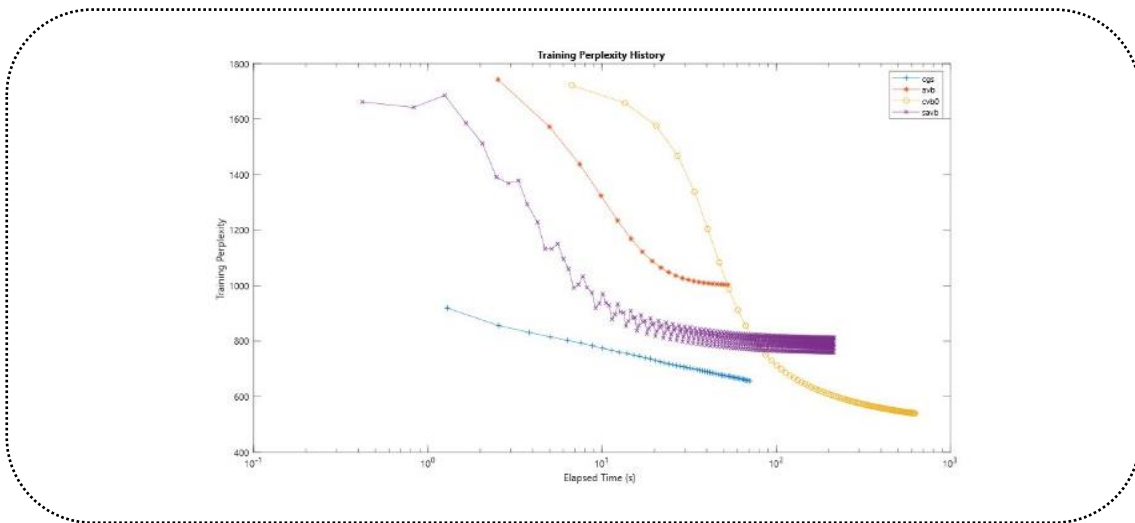
پاسخ به سؤال سوم. واژگان و دسته‌های موضوعی خارج از حوزه غدد درون‌ریز و متابولیسم کدام است؟

واژه‌های مربوط به اختلالات جنسی، بیماری سل-غدد، بیماری‌های آدرنال و بیماری‌های خود ایمنی در بیماری‌های غدد درون‌ریز و متابولیسم دسته موضوعی مستقلی به آنها اختصاص نیافته که این امر بیانگر این است که این دو حوزه موضوعی با توجه به بحث شیوع و اهمیت دیابت کمتر مورد توجه پژوهشگران در حوزه غدد قرار گرفته‌اند.

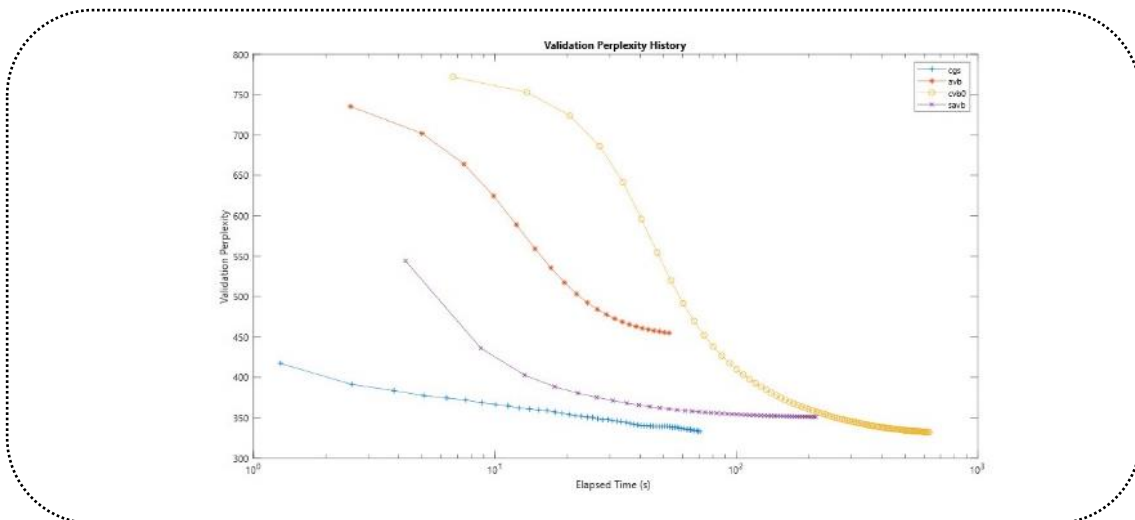
مباحث علائم و درمان، بیماری‌های قلبی و عروقی و سبک زندگی و رژیم غذایی در تحلیل مقالات پژوهشگران ایرانی دسته‌های موضوعی مستقلی اختصاص یافته که در سرعنوان موضوعی پزشکی به عنوان موضوعات مستقل در حوزه غدد نمایش داده نشده است. این امر بیانگر توجه بیشتر پژوهشگران ایرانی به این حوزه‌های موضوعی و اهمیت این موضوعات در جامعه ایران با توجه به شیوع و درگیری جامعه پزشکی کشور و محققان است.

پاسخ به سؤال چهارم پژوهش. آیا روش مورد استفاده و نرم‌افزار متلب برای مدل‌سازی موضوعی قابل اعتماد هستند؟

رایج‌ترین راه جهت ارزیابی مدل‌های احتمالی محاسبه لگاریتم احتمال وقوع برای یک مجموعه داده‌ای آزمون که قبلاً به سیستم ارائه نشده است. در این روش داده‌ها به دو مجموعه آموزش و ارزیابی تقسیم می‌شوند. مجموعه داده ارزیابی مجموعه‌ای است که توسط مدل‌ساز مشاهده نشده و مجموعه داده‌ای آموزش، که لگاریتم احتمال وقوع آنها باید بر اساس مجموعه ارزیابی محاسبه شود. رایج‌ترین معیار محاسبه لگاریتم احتمال وقوع در مدل‌های موضوعی معیار سرگشتگی^۱ است (ژاو، ۲۰۱۵).

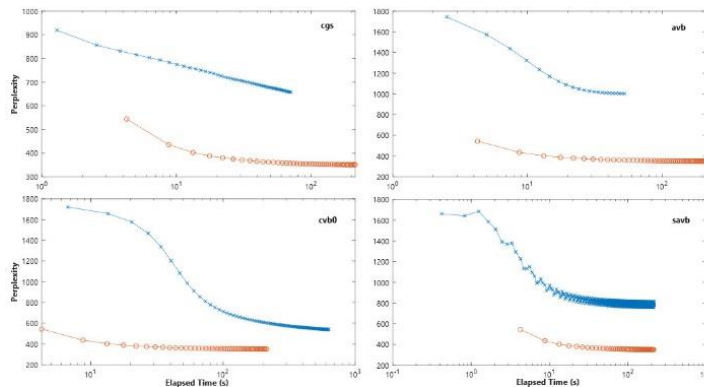

نمودار ۱. تاریخچه معیار سرگشتگی در مرحله آموزش برای ۴ روش

نمودار ۲. تاریخچه سرگشتگی در مرحله ارزیابی (تست) برای ۴ روش

1 . Perplexity
2 . zhao

نمودار ۳. مقایسه مقدار سرگشتگی برای ۴ روش به صورت جدا در فازهای آموزش و ارزیابی

جدول ۲. میزان معیار سرگشتگی بر اساس مدت زمان محاسبه در مرحله آموزش و ارزیابی (تست)

Method	Train	Validation	Time (s)
Cgs	657.3	333.3	71
avb	1002.8	454.9	53
cvb0	539.9	331.9	629
savb	790.7	351	215

همان گونه که در جدول (۲) و نمودار شماره ۱ و ۲ و ۳ نشان داده شده است مقادیر به دست آمده سرگشتگی در روش های مختلف در مرحله آموزش به ترتیب ۶۵۷.۳، ۱۹۰۲.۸، ۵۳۹.۹، ۷۹۰.۷ و در مرحله ارزیابی میزان سرگشتگی به ترتیب ۳۳۳.۳، ۴۵۴.۹، ۳۳۱.۹، ۳۵۱ است که در نمودار ۱-۳ نشان داده شده است. با توجه به نتایج به دست آمده به نظر می رسد روش CGS^۱ بهترین عملکرد را نسبت به بقیه روش ها داشته است (نمودار شماره ۳) و با توجه به پایین تر بودن میزان سرگشتگی در مرحله ارزیابی، عملکرد مدل تأیید می شود.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف متن کاوی و مدل سازی موضوعی مطالعات متخصصان ایرانی حوزه غدد درون ریز و متابولیسم به انجام رسید. در این پژوهش به بررسی و تحلیل مقالات حوزه غدد که توسط متخصصان ایرانی نوشته و در پایگاه استنادی وب علوم نمایه شده است پرداخته ایم. مراحل تحلیل شامل استخراج اطلاعات، پیش پردازش، پردازش و سپس تحلیل نتایج به انجام رسید. نتایج بیانگر این است که الگوریتم تخصیص پنهان دریکله و روش CGS با توجه به ارائه کمترین میزان سرگشتگی، کارایی قابل قبولی در انجام مدل سازی موضوعی دارند. عملکرد الگوریتم پنهان دریکله در پژوهش پارک^۲ و همکاران (۲۰۱۴) تأیید شده است. در این پژوهش که یک مدل احتمالاتی موضوع بیماری پزشکی برای کشف دانش مرتبط با بیماری ها و داروها پیشنهاد شده است، از خصیصه پنهان دریکله، به عنوان مدل

1 . collapsed Gibbs samples
2 . Park

مدل‌سازی موضوعی مقالات پژوهشگران ایرانی در حوزه غدد درون‌ریز و متابولیسم در پایگاه استنادی وب علوم

پایه استفاده شده است. سپس، کیفیت موضوعات کمی و کیفی مورد مقایسه قرار گرفت. نتایج مقایسه نشان داد که موضوعات مشتق‌شده به شناسایی واضح‌تر الگوهای خاص در بیماری‌ها و داروها منجر شده و یک الگوی خاص در بیماری‌ها و داروها پدید آمد.

همچنین در پژوهشی که توسط وانگ^۱ و همکاران (۲۰۱۷) به انجام رسید نتایج پژوهش حاضر تأیید می‌شود و مدل‌سازی موضوعی از طریق الگوریتم پنهان دریکله سبب بهبود عملکرد جهت شناسایی خودکار فایل‌های منابع مرتبط برای گزارش‌های مشکلات ارائه‌شده گردید. مدل پیشنهادی راه‌های نظارت را بهبود بخشید و به اشکال گزارش شده و فایل‌های منبع، هم شباهت‌های متنی و هم شباهت‌های معنایی را آموزش داده، علاوه بر آن انواع مختلف اشکالات گزارش‌شده در نظر گرفته شد. نتایج بر سه دسته داده واقعی نشان داد مدل پیشنهادی می‌تواند به بیش از ۲۳.۶ درصد در پیش‌بینی دقت عملکرد و مقیاس خطی حجم داده‌ها بهبود حاصل کند.

سانگ^۲ و همکاران (۲۰۱۷) پژوهشی را با هدف توسعه داده‌کاوی در داده‌های با حجم عظیم پزشکی به کار گرفتند. مدل پیشنهادی با استفاده از مدل‌سازی موضوعی و الگوریتم تخصیص پنهان دریکله به خوشه‌بندی موضوعات پرداخت. سازمان‌دهی داده‌های پزشکی در این مدل به‌گونه‌ای انجام‌شده در تشخیص‌های پزشکی، پشتیبانی تصمیم‌گیری بالینی، بهبود عادات کیفیت زندگی و کاهش هزینه‌های پزشکی مفید واقع شد. نتایج این پژوهش نیز در تأیید نتایج پژوهش حاضر و کارایی مدل‌سازی موضوعی و همچنین الگوریتم تخصیص پنهان دریکله است.

موضوعاتی که بیشتر مورد تمرکز پژوهش‌گران ایرانی در حوزه غدد بوده است بر این اساس در ۱۰ دسته موضوعی علائم و درمان، بیماری‌های قلبی و عروقی، عوارض دیابت، سندرم متابولیک، دیابت نوع ۲، بیماری‌های متابولیک استخوان، سرطان‌ها در حوزه غدد، دیابت، سبک زندگی و رژیم غذایی و بیماری‌های مزمن در حوزه غدد و دسته‌های ۲۰ تایی از واژه‌های مرتبط ارائه شد. با دقت نظر در نتایج به‌دست‌آمده و با توجه به واژه‌های سرعنوان موضوعی پزشکی موضوعاتی مانند بیماری آدرنال، اختلالات جنسی، تیروئید و پاراتیروئید، بیماری‌های هیپوفیز و سل-غدد کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند.

بررسی پژوهش‌های خارجی و داخلی نشان می‌دهند که تاکنون بررسی در حوزه موضوعی غدد درون‌ریز و متابولیسم با استفاده از مدل‌سازی موضوعی انجام نشده است. همچنین پژوهش‌هایی که در حوزه پزشکی به مدل‌سازی موضوعی پرداخته‌اند از ابزارها و روش‌های مختلفی استفاده کرده‌اند، تاکنون هیچ پژوهشی در حوزه پزشکی از نرم‌افزار متلب استفاده نکرده‌اند. با توجه به اینکه این یک ابزار مجزا و مختص به مدل‌سازی موضوعی دارد به نظر می‌رسد به‌طور مؤثری بتواند در این زمینه مفید واقع شود.

با توجه به اهمیت بیماری‌های حوزه غدد درون‌ریز و متابولیسم شناخت موضوعاتی که روی آنها پژوهش بیشتری صورت گرفته و موضوعاتی که در این حوزه روی آنها پژوهشی صورت نگرفته یا کمتر مورد پژوهش قرار گرفته‌اند ضروری است. نتایج بیانگر این است که اجرای مدل تخصیص پنهان دریکله سبب تولید موضوعاتی می‌شود که اساساً توزیع احتمالاتی کلماتی هستند که به خوبی می‌توانند یک موضوع یا محتوای خاص را توصیف کنند. بررسی چندین باره مقالات بیانگر این است که ممکن است واژه‌ها در هر عنوان موضوعی کاملاً شبیه به هم نباشند اما به‌طور قطع با هم مرتبط هستند. تعدادی از موضوعات که از آموزش بدون نظارت ایجاد شده‌اند خنثی هستند بدین معنی که

1 . Wang
2 . Song

نمی‌توان آنها در خوشه‌بندی خاصی ارائه کرد. همچنین در برخی خوشه‌های موضوعی کلمه‌های غیرمرتبط به زمینه وجود دارند اما اگر به‌درستی و با توجه به مقالاتی که از آن برآمده‌اند تجزیه و تحلیل شوند تا حدودی متوجه ارتباط آنها خواهیم شد. به‌عنوان مثال واژه mortality در دسته موضوعی بیماری‌های قلبی و عروقی احتمالاً در خصوص آن دسته از بیماری‌های قلبی و عروقی اشاره دارد که سبب مرگ‌ومیر در این حوزه می‌شوند و یا واژه‌های male, gender, men به درصد و تعداد ابتلا زنان و مردان و مسائل جنسیتی در حوزه‌های مختلف اشاره دارند. همان‌طور که مشاهده شد الگوریتم تخصیص پنهان دریکله عملکرد قابل قبولی در این پژوهش و دسته‌بندی موضوعات حوزه غدد داشته است. دسته‌های موضوعی استخراج‌شده دارای تجانس و ارتباط موضوعی خوبی با یکدیگر هستند. نتایج نشان‌دهنده فعالیت متخصصین حوزه غدد است و بیانگر توجه و تمرکز آنها در بخش‌هایی از این حوزه موضوعی می‌باشد. بنابراین این الگوریتم می‌تواند جهت تحلیل و بررسی موضوعات سایر حوزه‌های پزشکی و غیرپزشکی مورد استفاده قرار گیرد.

پیشنهادهای اجرایی

موضوعات اختلالات جنسی، بیماری سل-غدد، بیماری‌های آدرنال و بیماری‌های خود ایمنی در بیماری‌های غدد درون‌ریز و متابولیسم از دید پژوهشگران ایرانی مورد اغفال قرار گرفته‌اند که جای کار و پژوهش بیشتری دارند. از نتایج پژوهش حاضر در سیاست‌گذاری‌های رشته غدد استفاده شود.

پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی

از این روش برای پژوهش در سایر حوزه‌ها جهت بهبود و ارتقای جایگاه این حوزه‌ها صورت پذیرد.

تشکر و قدردانی

از آقای روح‌الله احسانی بابت همکاری در تهیه کدهای مربوطه و راهنمایی‌های بی‌دریغ‌شان در اجرای مدل در نرم‌افزار متلب نهایت تشکر را داریم. از خانم دکتر ناهید هاشمی مدنی، دکتر ملیحه قدیر، دکتر آتوسا نجم‌الدین و دکتر هدا طاهری (فوق تخصص غدد درون‌ریز و متابولیسم) بابت همکاری‌های صمیمانه ایشان در بررسی‌های تخصصی سپاسگزاریم.

فهرست منابع

حشمتی، هاشم، بهنام‌پور، ناصر، خراسانی، فرشته، و مقدم، زهرا. (۱۳۹۲). شیوع عوارض مزمن دیابت و برخی عوامل مرتبط آن در بیماران دیابتی نوع دو مراجعه‌کننده به مرکز دیابت شهرستان فریدون‌کنار. مجله دانشکده علوم پزشکی نیشابور، ۱ (۲).

شکرچیان چالشتی، رضا. (۱۳۹۵). مدل‌سازی موضوعی با استفاده از خوشه‌بندی برای اسناد دامنه خاص. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.

صابری، محمدکریم، و اسفندیاری مقدم، علیرضا. (۱۳۹۰). بررسی میزان دسترس‌پذیری و زوال استنادهای وبی مقالات نمایه‌شده در مؤسسه اطلاعات علمی (ISI) در حوزه اطلاعات سلامت و کتابداری پزشکی. مدیریت اطلاعات سلامت، ۸ (۲)، ۱۸۹-۱۹۷.

قاضی میرسعید، جواد، و صنیعی، نادیا. (۱۳۹۴). ارزیابی جایگاه علمی مراکز تحقیقاتی غدد درون‌ریز، دیابت و متابولیسم دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور به روش Exergy. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ۲۰ (۵)، ۱۱۰-۱۱۹.

لاریجانی، باقر، و دیگران. (۱۳۹۵). چارچوب ملی ارائه خدمت در بیماری دیابت در راستای سند ملی پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر. تهران: کمیته ملی پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر.

مسعودی، بابک، و راحتی، سعید. (۱۳۹۴). رفع ابهام معنایی واژگان مبهم فارسی با مدل موضوعی LDA. فصل‌نامه علمی پژوهشی پردازش علائم و داده‌ها، ۱۲ (۴)، ۱۱۷-۱۲۵.

Bastani, K., Namavari, H., & Shaffer, J. (2019). Latent Dirichlet allocation (LDA) for topic modeling of the CFPB consumer complaints. 127, 256-271.

Blei, M. D. (2017). Latent dirichlet allocation. J Mach Learn Res. 3:993-1922.

Blei, D.M., Ng, A.Y. & Jordan, M.I. (2003). Latent Dirichlet Allocation. Journal of machine Learning research, 3,993-1922.

Deerwester, S., Dumais, S. T., Furnas, G. W., Landauer, T. K., & Harshman, R. (1990). Indexing by latent semantic analysis. 41(6), 391-407.

Golden, S.H., Robinson, K.A., Saldanha, I. Anton, B. & Ladenson, W. (2009). Prevalence and Incidence of Endocrine & Metabolic Disorders in the United States: A Comprehensive Review. J Clin Endocrinol Metab,94(6),1853-1878.

Hidayatullah, A. F., Aditya, S. K., & Karimah, S. T. (2019). Topic modeling of weather and climate condition on twitter using latent dirichlet allocation (LDA). Paper presented at the IOP Conference Series: Materials Science and Engineering. IOP Publishing.

Hofmann, T. (1999). Probabilistic latent semantic indexing. Paper presented at the Proceedings of the 22nd annual international ACM SIGIR conference on Research and development in information retrieval.

Hofmann, T. (2001). Unsupervised learning by probabilistic latent semantic analysis. Mach Learn,42(1-2),177-196.

Howes, C., Purver, M. & McCabe, R. (2013). Using conversation topics for predicting therapy outcomes in schizophrenia. Biomed Inf Insights, 6, BII. S11661.

Kandula, S., Curtis, D., Hill, B., & Zeng-Treitler, Q. (2011). Use of topic modeling for recommending relevant education material to diabetic patients. Paper presented at the AMIA annual symposium proceedings.

Liu, L., Tang, L., Dong, W, Shaowen, Y. & Zhoucorresponding W. (2016). An overview of topic modeling and its current applications in bioinformatics. SpringerPlus,5(1),1608.

Mehler, A. & Waltinger, U. (2009). Enhancing document modeling by means of open topic models Crossing the frontier of classification schemes in digital libraries by example of the DDC. Library Hi Tech,27(4),520-539.

Özmutlu, S. & Çavdur, F. (2005) Neural network applications for automatic new topic identification. Online Information Review,29(1),34-53.

- Park, S., Choi, D., Lee, W., Jung, D., Kim, M., & Moon, C. (2014). Disease-medicine topic model for prescription record mining. Paper presented at the 2014 IEEE International Conference on Systems, Man, and Cybernetics (SMC).
- Ramage, D., Hall, D., Nallapati, R., & Manning, C. D. (2009). Labeled LDA: A supervised topic model for credit attribution in multi-labeled corpora. Paper presented at the Proceedings of the 2009 conference on empirical methods in natural language processing.
- Robinson, S.D. (2019). Temporal topic modeling applied to aviation safety reports: A subject matter expert review. *Safety Science*. 116, 275-286.
- Sendhilkumar, S., Nachiyar, S.N., & Mahalakshmi, G.S. (2013). Novelty Detection via Topic Modeling in Research Articles. Paper presented at the Proceedings of international conference ICCSEA.
- Song, C.W., Jung, H., & Chung, K. (2017). Cluster Comput. Development of a medical big-data mining process using topic modeling. *Cluster Computing*, (22),1949–1958.
- Taghva, K., Russell, B. and Sadeh, M. (2003). A list of farsi stopwords. Retrieved Sept,7(2).
- Wang, L., Zhang, Y., Zhang, Y., Xu, X., & Cao, S. (2017). Prescription function prediction using topic model and multilabel classifiers. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, 2017.
- Zhao, W., Chen, J. J., Perkins, R., Liu, Z., Ge, W., Ding, Y., & Zou, W. (2015). A heuristic approach to determine an appropriate number of topics in topic modeling. Paper presented at the BMC bioinformatics.
- Verheggen, K., Ræder, H., Berven, Frode S., Martens, L., & Barsnes, H. (2020). Anatomy and evolution of database search engines—a central component of mass spectrometry based proteomic workflows. *mass spectrometry review*,39(3),292-306.

پیوست‌ها

پیوست ۱. دسته موضوعی استخراج‌شده

موضوع ۲. بیماری‌های قلبی و عروقی			موضوع ۱. علائم و درمان		
Cardiovascular disease			Disease and treatment		
تکرار	احتمال	کلمه	تکرار	احتمال	کلمه
12282	0.134784	patient	12282	0.213422	Patient
7145	0.064576	diabetes	3026	0.04204	Treatment
4359	0.051643	Diabetic	4492	0.036613	Disease
4492	0.051462	Disease	621	0.028564	Infection
3057	0.036366	Age	1210	0.017157	Therapy
657	0.029607	Coronary	1591	0.016053	Test
2274	0.02821	mellitus	978	0.013891	Diagnosis
503	0.022667	Artery	1123	0.012925	disorder
565	0.021721	Heart	407	0.009659	symptom
618	0.019963	Mortality	600	0.009475	Diagnose
748	0.015952	Hypertension	195	0.008969	Leukemia
288	0.012978	Retinopathy	187	0.008601	Regimen
838	0.012888	Cardiovascular	185	0.008509	Hsct
248	0.011176	Stroke	977	0.007589	Treat
1125	0.01068	Male	805	0.007083	Chronic
363	0.01032	Death	147	0.006761	Gvhd
226	0.010184	Eye	618	0.006531	Mortality
441	0.009553	gender	512	0.006117	Marrow
581	0.009508	Old	116	0.005336	sexual
966	0.009193	Man	122	0.005014	thalassemia

موضوع ۳. عوارض دیابت			موضوع ۴. سندرم متابولیک		
Complications of Diabetes			Metabolic Syndrome		
تکرار	احتمال	کلمه	تکرار	احتمال	کلمه
3026	0.059828	treatment	1652	0.059163	metabolic
1591	0.020501	Test	922	0.047891	Mets
258	0.012923	medicine	3057	0.04571	Age
805	0.012923	chronic	893	0.043528	Bmi
384	0.010131	therapeutic	831	0.043164	obesity
105	0.008376	global	966	0.034542	Man
1210	0.008137	therapy	838	0.020881	cardiovascular
366	0.007817	endocrine	396	0.020569	Cvd
89	0.0071	gastric	748	0.020465	hypertension
88	0.00702	periodontal	672	0.019375	Adult
304	0.006621	secretion	996	0.019271	weight
672	0.006222	Adult	397	0.018907	Obese
78	0.006222	rural	7145	0.01818	diabetes
296	0.006142	pathogenesis	316	0.014856	predict
74	0.005903	melatonin	271	0.014076	systolic
176	0.005743	relate	617	0.013297	Sex
71	0.005664	diseases	381	0.013297	predictor
69	0.005504	periodontitis	328	0.01231	anthropometric
409	0.004946	inflammatory	232	0.012051	diastolic
61	0.004866	basic	499	0.011427	criterion

موضوع ۶. بیماری متابولیک استخوان

Metabolic bone disease		
تکرار	احتمال	کلمه
2329	0.03816	bone
608	0.035429	tumor
4492	0.028427	disease
978	0.023106	diagnosis
302	0.019185	lesion
223	0.015614	tnfalpa
212	0.014844	adrenal
169	0.011833	lung
251	0.010153	injury
259	0.009873	brain
836	0.009172	tissue
243	0.009032	diagnostic
117	0.008192	biopsy
409	0.007982	inflammatory
600	0.007842	diagnose
107	0.007492	mri
640	0.006862	drug
95	0.006652	tooth
407	0.006582	symptom
93	0.006512	pathological

موضوع ۵. دیابت نوع ۲

Type2 Diabetes		
تکرار	احتمال	کلمه
2794	0.080416	glucose
3712	0.070608	Serum
7145	0.05408	diabetes
1142	0.049494	Fast
12282	0.046996	patient
1180	0.042501	Lipid
1129	0.041684	resistance
907	0.035418	Cholesterol
1204	0.030695	plasma
904	0.029832	t2dm
617	0.028016	hba1c
580	0.026336	Lipoprotein
4359	0.025156	diabetic
566	0.021932	Triglyceride
462	0.020978	Adiponectin
2274	0.018753	mellitus
382	0.017346	glycemic
375	0.015121	Sugar
310	0.014076	Hdl
296	0.013441	Leptin

موضوع ۸. دیابت

Diabetes		
تکرار	احتمال	کلمه
4359	0.137459	diabetic
7145	0.072167	diabetes
2794	0.030035	glucose
3026	0.02957	treatment
645	0.02714	animal
977	0.023056	Treat
2274	0.022591	mellitus
1125	0.019955	Male
517	0.017111	injection
418	0.014268	Hyperglycemia
269	0.013906	Streptozotocin
267	0.013803	pancreatic
244	0.012614	Stz
242	0.01251	Oil
996	0.012148	weight
399	0.011735	enzyme
761	0.009874	Liver
187	0.009667	Islets
1591	0.009202	Test
847	0.00884	Acid

موضوع ۷. سرطان‌ها در حوزه غدد

Endocrine cancers		
تکرار	احتمال	کلمه
837	0.067159	cancer
4492	0.040359	disease
340	0.027281	mscs
310	0.024874	immune
242	0.019417	endothelial
286	0.019257	cytokine
194	0.015566	breast
555	0.012678	growth
805	0.010993	chronic
207	0.010912	oxide
176	0.01003	nitric
121	0.009709	hepatitis
608	0.008184	tumor
208	0.007623	organ
94	0.007542	prostate
90	0.007221	lymphocyte
117	0.007221	antigen
90	0.007221	vegf
363	0.007061	death
131	0.006981	malignant

موضوع ۱۰. بیماری‌های مزمن در حوزه غدد			موضوع ۹. سبک زندگی و رژیم غذایی		
Endocrine Chronic disease			Lifestyle and diet		
تکرار	احتمال	کلمه	تکرار	احتمال	کلمه
4492	0.061458	disease	977	0.082503	child
1123	0.041926	disorder	658	0.055565	dietary
293	0.026931	cardiac	604	0.051005	diet
196	0.019335	ckd	3057	0.034031	age
219	0.018349	skin	398	0.033609	food
978	0.015192	diagnosis	253	0.021365	adolescent
154	0.015192	pulmonary	219	0.018494	t1dm
200	0.015093	congenital	344	0.017902	fat
126	0.01243	respiratory	200	0.016889	girl
108	0.010654	limb	1087	0.014862	healthy
407	0.010161	symptom	147	0.012413	nutritional
805	0.009174	chronic	996	0.01216	weight
208	0.008385	organ	191	0.011316	lifestyle
1125	0.008286	male	4492	0.011062	disease
81	0.007991	cah	672	0.010725	adult
81	0.007991	tuberculosis	125	0.010556	selfcare
76	0.007497	curcumin	121	0.010218	nutrition
75	0.007399	pon1	119	0.010049	milk
74	0.0073	hyperplasia	441	0.009458	gender
70	0.006905	bmmcs	109	0.009205	Vegetable